

אלא פורס מפה ומקדש - *Kiddush*

Overview

stated that the הלכה is not like ר' יהודה (מפסיקין) and not like ר' יוסי (אין מפסיקין) but rather that פורס מפה ומקדש. Our תוספות discusses the basis of this ruling.

פירש רשב"ם¹ דאית ליה לשמואל דהלכה כרבי יוסי -

The רשב"ם explained that שמואל maintains that the הלכה is like ר' יוסי that one may continue with his meal even after שבת arrives, and there is no need to interrupt -

אלא שבא להחמיר על דבריו שלא לגמור סעודה קודם קידוש -

However, שמואל comes to be more stringent than the ruling of ר' יוסי and instead rules not to finish the meal (on שבת) before making קידוש. The רשב"ם continues -

דאי לא תימא הכי שמואל דאמר כמאן² -

For if you will not agree to this (that שמואל agrees with ר' יוסי), according to whom did שמואל rule –

The רשב"ם negates a possible answer:³

דברייטא דקתני פורס מפה ומקדש לא מיירי בהפסקת אכילה אלא בבא להתחיל לאכול⁴ -

For the ברייתא which states פורס מפה ומקדש is not discussing interrupting a meal, but rather where one is coming to begin a meal. This concludes the citation of the רשב"ם –

comments:

ובחנם דחק⁵ דשמואל סבר כחכמים דהכי איתא בירושלמי⁶ -

And the רשב"ם ‘cornered’ himself in vain, since שמואל agrees with the חכמים, for this is what is brought in the ירושלמי -

רב יהודה בשם שמואל זו דברי רבי יהודה ורבי יוסי אבל חכמים אומרים פורס מפה ומקדש - ר"י ור"י, however the ר"י in the name of שמואל says; ‘this is the opinion of ר' יהודה - פורס מפה ומקדש חכמים maintain

¹ בד"ה אלא.

² He certainly cannot be following the view of ר' יהודה who requires a complete הפסק.

³ There is a ברייתא on ב,ק which states, פורס מפה ומקדש, ואם הביא פורס מפה ומקדש, שאין מביאין את השלחן אלא אם כן קידש. Seemingly this ברייתא is a third opinion, which coincides with the view of שמואל.

⁴ The ברייתא teaches that when one begins the שבת meal they should not bring the (small) table with the bread on it, until after קידוש, and if they did bring the table with the bread, it should be covered with a מפה before קידוש. It has nothing to do with our discussion of מפסיקין or מפסיקין אין.

⁵ דוחק. The רשב"ם maintains that to say that שמואל agrees with ר' יוסי but is being extra stringent, is a דוחק.

⁶ ריש פירקין.

וצריך לדקדק כמאן הלכה⁷ דאף על גב דאמר רבי יוחנן לעיל⁸ הלכה כרבי יוסי -

And it is necessary to scrutinize to know according to whom is the הלכה; for even though ר' יוסי ruled (not like ר' יוחנן stated previously that the הלכה is like ר' יוסי) -

ובמי שהוציאוהו (שם⁹ דף מז,ב) משמע דהלכה כרבי יוחנן לגבי שמואל¹⁰ -

And in שמואל against ר"י it seems that the הלכה is like ר"י -

איכא חד לישנא דלא אמר רבי יוחנן¹¹ ורב נמי סבר לקמן (דף קה,א) כשמואל¹² -

Nevertheless, there is one version that ר' יוחנן never said כר' יוסי, and later רב also agrees with שמואל -

וקאמר שבת קבעה נפשה¹³ -

for רב said, 'שבת establishes itself'.

ואף על גב דבשל סופרים¹⁴ הלך אחר המיקל -

And even though regarding rabbinic issues we follow the lenient view; which is the view of ר' יוסי that אין מפסיקין, nevertheless -

היינו דוקא בשוין כדאמר¹⁵ בפרק קמא דמסכת עבודת גילולים (דף ז,א):

That is only when the disputants are equal, as the גמרא states in the first פרק of מסכת ע"ג.

Summary

There are three opinions of תנאים regarding הפסקה 1) מפסיקין; 2) ר' יהודה; מפסיקין 3) ר' יוסי; אין. It is not clear according to whom we should rule (since we are not certain that ר' יוחנן ruled like ר' יוסי).

⁷ See 'Thinking it over'.

⁸ On this עמוד.

⁹ מס' עירובין.

¹⁰ There said, ר' יוחנן כר' יוחנן, והא שמואל ור' יוחנן הלכה כר' יוחנן. Therefore, in our case where שמואל rules like the חכמים (that פורס), and ר' יוחנן rules like ר' יוסי (that אין מפסיקין); the הלכה should be אין מפסיקין.

¹¹ The גמרא previously stated, ור' יוחנן ואיתימא א"ר אבהו א"ר יוסי בר רבי חנינא וכו' והלכה כר' יוסי בע"ש, According to the גמרא it was ר' יוחנן who ruled יוסי ריב"ח, not ר' יוחנן. So, we cannot apply the previous rule that ר' יוחנן הלכה כר"י.

¹² Now we have רב who maintain מפה and ר' יוחנן who questionably maintains מפה, so we should follow שמואל רב.

¹³ The גמרא there reads, ר' חנניא בר שלמיא ותלמידי דרב הוו יתבי בסעודתא וקאי עלייהו רב המנונא סבא אמרו ליה זיל חזי אי מקדיש, and when שבת came they asked whether there should be מפסיק; they were told it is not necessary to be מפסיק, since it is now a meal. see רש"י there that he meant מפה ומקדש is sufficient without a הפסק.

¹⁴ The prohibition of eating before קידוש is rabbinic in nature.

¹⁵ The גמרא there reads, ר' יוחנן ואיתימא א"ר אבהו א"ר יוסי בר רבי חנינא וכו' והלכה כר' יוסי בע"ש, and when שבת came they asked whether there should be מפסיק; they were told it is not necessary to be מפסיק, since it is now a meal. see רש"י there that he meant מפה ומקדש is sufficient without a הפסק.

Thinking it over

וּצְרִיךְ לְדַקְדֵּק כַּמָּאן הַלְכָה writes תוספות¹⁶ is this צריך לדקדק only according to 'פי' התוס', or does it also apply to the 'פי' רשב"ם?

¹⁶ See footnote # 7.